పరీక్షలు!

శ్రీ యం. సీతారామయ్య

అన్ని కాలేజీల్లాంటిది కాదు, ఆ కాలేజీ. అది పురాతనమైంది. హాయిగా ఎవరికీ అందని ఆకాశంలో కూచుంది. అన్ని చోట్ల కాలేజీలున్నా, అందువల్లనే దానికి ప్రత్యేక గౌరవం, పొగడ్తలు. ఆ కాలేజీకి అంత పేరు వచ్చేందుకు కారణం అది మొదటి రోజుల్లో వెలిగించిన దీపమే! ఆ దీపానికి కొడిగట్టినా, వెలుగు తగ్గినా ప్రతిభ తగ్గలేదు. కొండెక్కినా తగ్గదేమో! నిజానికి అందుకు ఇప్పటికీ కారణమేమిటంటే, మిగతా కాలేజీల్లో మీటింగులు చేసి 'భేష్' అనిపించుకున్న లెక్చరర్లు చాలా మంది ఉన్నారు.

ఆ కాలేజీలో కూడా, అన్ని పరీక్షలు జరుగుతాయి. కాని ఒక్క యూనివర్శిటీ పరీక్షలకు తప్ప సవ్యంగా రానివాళ్లను అక్కడ వెలికి తీయలేరేమో? అయినా పరీక్షలు ఆపలేదు. ఎందుకు పెట్టున్నారో దేవుడికే తెలియాలి.

* * *

'ఇంక నెల రోజులేగా పరీక్షలు బాగా చదివావట్రా?' ఒక విద్యార్థి అడుగుతున్నాడు.

'ఆ ఏం చదివేది. మా రూము మేట్ను చదవనిస్తేనా? నీవో'

'నా సంగతి నీకు తెలీదూ. అయినా ఆరునెల్ల పరీక్షలకేం చదవాలిరా. మన పేరు రాయగలిగితే చాలుగా?'

'అదేమిట్రోయ్'

"ఇంతవరకు అంటే ఈ కాలేజీ సంగతి నేనెరిగినప్పటినుంచి విద్యార్థులెప్పుడూ లెక్చరర్లకు ఎంతో సహాయం చేస్తున్నారు"

"ఏం, ఏమైనా ఇంటి సామానులు తెచ్చి పెట్టారా ఏమిటి?"

"ఛ నీ మొఖం ఈ మాత్రం అర్థం చేసుకోలేనివాడివి, ఏం చదవగలవురా? ఖాళీ పేపర్లిస్తే ఆయన దిద్దనవసరం లేదుగా"

"ఆ"

"ఆ లేదు ఊ లేదు, నీవు రాస్తే బాగుండదు"

రెండో విద్యార్థి ఇంకా ఉంటే ఏం జరుగుతుందో అని దూసుకున్నాడు.

* * *

హాస్టలంతా హడావిడిగా ఉంది పరీక్షలు దగ్గర కొచ్చాయని. చదివే వాళ్లు చదువుతున్నారు. కొంత మంది చదువుతూ మిగతా వారు చదవకుండా ఉండేందుకు విశ్వప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. తెగించిన వారు వదలివేశారు. ఇంత హడావుడికీ కారణం పరీక్షల రాయని వారిని 'సస్పెండు' చేస్తామన్న కాలేజీ నోటీసే! పరోపకార విద్యార్థులు ప్రెస్సుల మీద పడ్డారు పేపర్లకోసం కొంత మంది ప్రెస్సు మేనేజర్ల ఒళ్లు హూనం చేశారని కూడా పుకారు పుట్టింది.

ఏదెలాగున్నా పరీక్ష రోజు పొద్దుటి వరకు ఆ రోజు పరీక్ష ఏమిటో తెలియలేదు ఒక్కరికన్నా! అవును, మరి తెలిస్తే చదివి రాయటం ఒక గొప్పా? ఇప్పుడు అందరి తెలివి బయటపడేందుకు తన తెలివి చూపారు గుమాస్తాగారు.

* * *

మొదటి రోజే పరీక్షల హాలు కలకలలాడుతోంది.

"ఏమోయ్, రుబ్బావు పూర్తిగా"

"ఆ ఇక కాల్పటమే తరవాయి. నీవు పూర్తి చేద్దూలే ఆ పని"

"నీవెలా చదివావురా? వాడెప్పుడూ కోతలరాయుడేగాని, నీవన్నా నిజం చెప్పు?"

"శక్తి ఉన్నంతవరకు. యాభైకి తక్కువ ఎందులో రావు?"

"ఓ యబ్బ బడాయి"

చదవలేదంటే కోతలు, చదివానంటే బడాయి. మరి ఏం బదులు కోరి ఆ ప్రశ్న లడుగుతారో దేవుడికే తెలియాలి.

తీకు తాగ్గా జిగ జిగలాడే దుస్తులేసుకుని సూపరవైజరుగారు, ప్ర్యాను పేపర్లు పట్టుకొస్తోంటె హాలు గడప మీద కాలెట్టారు. అంతవరకు అల్లరి చేస్తున్న విద్యార్థులంతా నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్నారు. అంతేగాదు, సూపరవైజరుగారికి స్వాగత చిహ్నంగా ఏనుగ టపాకాయ పేల్చారు కూడాను!

పాపం, అంతజబర్దస్తీతో వస్తున్న సూపర్‌వైజర్ తెలిసో తెలీకో 'బాబోయ్' అన్నాడు. అంతా గొల్లుమన్నారు. అంతే మరి, ఒకడిని ఏడిపిస్తే ఎంతమందో సంతోషించగలరు ఎప్పుడూ.

అచ్చు ఖర్చు కూడా ఎందుకు అని సైకిలి స్టైలు' పేపర్లిచ్చారు! వెనకన ఏముందో అని చూసేసరికి పక్క రోజు పేపరు తిప్పించి టైపు చేసి ఉంది. కొంత మంది పేపర్ల కింద మిగతా సబ్జక్టుల కొశ్చన్లు కొన్ని ఉన్నాయి.

ఇలాంటివి జరుగుతున్నాయి కాబట్టే ఆ కాలేజీకి అంత పేరేమో? దూరపుకొండలు నునుపని ఊరికే అన్నారా?

అదే ఆఖరు పరీక్ష. హాలులో విద్యార్థులందరూ హడావిడిగా ఉన్నారు. పరీక్షల ఆనందం అంతా ఆ నాటితో మరో ఆరు నెల్లవరకు ఆపుకోవాలాయిరి పయిగా సర్వకళలు తెలిసినవారు. ఓ మూల నుంచి హాయిగా ఆనందభైరవి ఆలాపన, మరో వేపున పిల్లి అరుపులు, ఇంకో వేపు గాడిద

(47-వ పేజీ చూడండి)

నపుంసకతైలం

అంగ నరములు బలహీనత చెంది చిన్నదైన, తిర్గి యథాప్రకారమై పూర్తి సౌఖ్య మనుభవించుటకు 45 యేండ్ల ప్రఖ్యాతి చెందినది.

1 సీసా రూ.10/కల్దార్ వి.పి.రూ 1-0-0.

ఆర్డరుతో రు 1/- పంపవలెను.

డా॥ రత్నం సన్స్ మెడికల్ హాల్

మలక్ పేట బిల్డింగ్స్,

హైద్రాబాద్, దక్కన్.

చెల్లాయికి ఉత్తరాలు

(35-వ పేజీ తరువాయి)

పోతున్నాడు (చెవుడు రాకముందు) రోడ్డుప్రక్కన ఒక మేడ, మేడ పక్కన ఒక పెంకుటిల్లు. పెంకుటింటిలోంచి బీథోవన్ రాసిన ఒక గీతాన్ని ఎవరో పియానో మీద వాయించటం వినిపిస్తోంది. అతిమధురంగా, లలితంగా వాయిస్తున్నారు. ఎవరా తన పాట వాయించేది అనుకుని బీథోవన్ స్నేహితునితోసహా ఆ యింట్లో ప్రవేశించాడు. ఇరవై ఏళ్ల పిల్ల పియానో ముందు కూర్చుని వాయిస్తున్నది. ఆమె సోదరుడు పాట వింటున్నాడు. ఇద్దరూ గుడ్డివాళ్లే. బీదవాళ్లవటంమూలాన పియానో పాతడొక్కు. పాటపూర్తయింది. "ఎక్కడ నేర్చునాక్కువిది?" అని అడిగాడు బీథోవన్. పక్క మేడలోని ధనవంతుల అమ్మాయి రోజూ ఒక మేష్టరు దగ్గిర సంగీతం నేర్చుకుంటోంది. మేడపక్కన నుంచుని విని ఈ పాటలు నేర్చుకున్నానన్నది గుడ్డిపిల్ల. సంగీతంమీద ఆ పిల్లకుగల ఆసక్తి చూసి బీథోవన్ సంతోషపరవశుడయ్యాడు. "అయితే ఇంకా మంచి సంగీతం వినిపిస్తా విను," అని డొక్కుపియానోముందు కూర్చుని ఆ అమ్మాయి వాయించిన పాటనే వాయించ సాగాడు. అతను బీథోవన్ అని ఆ అన్నాచెల్లెళ్లకి తెలియదు. పియానోపక్కనున్న కిటికీలోంచి పూర్ణిమచంద్రుడి వెన్నెల పియానోమెట్లమీద పడి నాట్యం చేస్తోంది. అది చూసి బీథోవన్ రసజగత్తుల్లోకి పోయాడు. తనేమివాయిస్తున్నదీ తనకే తెలియకుండా, ఇదివర కెప్పుడూ ఎవరూ విని ఎరగని ఫణితిలో వాయించ సాగాడు. బీథోవన్ వేళ్లు తగలగానే మోడైపోయిన చెట్టులాంటి ఆ డొక్కుపియానో సజీవమైంది. దాని వొళ్లు వొక్కసారిగా పులకరించి, చిత్ర విచిత్రమైన పోకడలతో ధ్వనించ సాగింది. పియానో మెట్ల మీద పడుతున్న చంద్రకాంతిని చూస్తూ వాయిస్తుంటే, దేవలోకం నుంచి అప్సరఃకన్యలు వెన్నెల దారుల్లోంచి వొయ్యారంగా వచ్చి పియానో మెట్లపై నాట్యం చేస్తున్నట్టనిపించిందట బీథోవన్ కు. ఆ అప్సరసలు అలా నాట్యం చేస్తుంటే దేవలోకంనుంచి మళ్లీ పిలుపు వస్తుంది. అప్సరసలు తమ ఆలస్యానికి భయపడి పరికిణీకుచ్చెళ్లు పట్టుకుని కాళ్లగజ్జెలు ఘల్లుఘల్లుమంటుండగా తిరిగి వెన్నెల నిచ్చెనలెక్కి దేవలోకానికి మరలిపోతారు. కల అంతమౌతుంది. చటుక్కున పియానో ఆపేస్తాడు బీథోవన్. మధుర ప్రపంచంలోంచి తుళ్లిపడతారు ఆగదిలోవున్న ముగ్గురు శ్రోతలూ. గుడ్డిపిల్ల ఇలా అంటుంది: "ఇప్పుడు వాయించినది బీథోవన్ అయివుండాలి." "అవును, నేనే" అంటూ బీథోవన్ గబగబ తనఇంటికి పరిగెత్తిపోతాడు. ఇప్పుడు తను వాయించిన పాట మరిచిపోతానేమోనని అతని భయం. కాగితం, కలం పుచ్చుకుని వెంటనే ఆపాట స్వరం యావత్తూ రాసేస్తాడు.

ఆరోజున ఆ పెంకుటింటిలో బీథోవన్ సృష్టించిన పాట అతని కృతులన్నిటిలోకీ గొప్పదని విమర్శకులంటారు. దానిపేరు "వెన్నెల పాట." ఇది తరవాత జగత్ప్రసిద్ధమైంది.

బీథోవన్ 1827 మార్చి 26 న చనిపోయాడు. అతడు చనిపోయినా అతని సంగీతం ఈనాటికీ ప్రపంచంలోని సంగీత కళాభిమానులకి ఆవేశం, ఉత్సాహం పురికొల్పుతూనే వుంది.

నీ అన్నయ్య,
—ఎన్నార్.

తప్పెవరిది?

(17-వ పేజీ తరువాయి)

ఓండ్రలు ఒకటేమిటి 'జూ' లాగుంది ఆ రోజు పరీక్షల హాలు.

అందరినీ అణిచే శక్తిగల దూర్వాసుడిలాంటి సూపరవైజరొచ్చాడా వేళ. కేకలు వినగానే వినయపూర్వకంగా అల్లరి చేయవద్దని ఆజ్ఞాపించాడు.

అంతతో ఆపితే అసలు సిసలైనవిద్యార్థులౌతారా? కొంచెం స్థాయి ఎక్కువ చేశారు కూడాను.

ఆయన మాత్రం ఎలా ఓర్చుకోగలడు "బాబూ నేను విద్యార్థులకు పేపర్లిచ్చేందుకు వచ్చాను కాని గాడ్దెలకు గుర్రాలకూ కాదు" అన్నాడు.

ఇంటి పెద్దలె అంటే పడని ఈ కాలంలో అంత మాటవిని ఏ యువకరక్తం పొంగదు? అంతా లేచారు 'మూయవయ్యా నోరు' అంటూ!

చాపల బజారులా తయారైంది పరీక్షల హాలు. ఆ మాటన్నందుకు 'క్షమాపణ' కోరుకోమన్నారు విద్యార్థులంతా. ఆయన మాత్రం ఏం తక్కువ తిన్నాడని 'ససేమిరా వీలుకాదు. కావాలంటే రూములకెళ్లి పడుకోండి' అన్నాడు.

ఇంకేం కావాలి ఆయన నోటిగుండానే ఆ మాటా వచ్చిన తర్వాత? అంతా లేచిపోయి వంద మంది ఉంటే ఆ క్లాసులో నలుగురు నిల్చారు. చదివి రాయగల వారు కూడా 'పది మంది కలిసి అగ్గిలో దూకితే మనమూ అంతే' అని లేచిపోయారు. నిజానికి నిల్చిన ఆ నలుగురు, చక్కగా గాడ్దెల్లా

అరవగలిగారు. కాని ఇంతకంటె ఫస్టు మార్కు (ఏదయినాసరే!) తెచ్చుకుందుకు, వాళ్ల వినయ విధేయతలను నిరూపించుకుందుకు మరి సావకాశం? పైగా ఆ సూపరవైజరే ఈమాట ఒక పేపరుకు 'ఛీఫ్' ని వినికిడి కూడాను.

*　　*　　*

సంగతంతా విన్న ప్రిన్సిపాలుకు ఏంచేయాలో తోచలేదు. 'ఆయన క్షమాపణ చెప్తేగాని క్లాసుకురామంటారు' విద్యార్థులు 'నా తప్పేముంది గనుక. అలా వాళ్లు చేయొచ్చా? ఈ పరీక్షలు ఇలా జరగాల్సిందేనా ఎల్లకాలం? నిజానికి మీది ఈ తప్పు' అన్నాడు సూపరవైజరు.

ఎవరికి ఏం జవాబు చెప్పలేడు మరొకడైతే. కాని ధర్మరాజులాంటి మనిషి కాబట్టి నానాతంటాలు పడి, వాళ్ళచేత అల్లరి చేసినందుకు సూపరవైజరుకు, 'సూపరవైజరు' నోరు జారినందుకు విద్యార్థులకు ఒకేమాటు క్షమాపణ చెప్పించి ఇద్దరికళ్ల నీళ్లూ తుడిచాడు ఎలాగో!

వీళ్ళ ధర్మమా అని పరీక్షలే నిలిపేశారు ఆ కాలేజీలో. కాని విద్యార్థులదే తప్పని ఆయన, సూపరవైజరుదే తప్పని విద్యార్థులూ సాధించుకోటం మానలేదు ఈనాటివరకు. ఇంతకూ తప్పెవరిదో? పాఠకులకే తెలియాలిగాని, ఒకరు చెప్తే వింటారా, ఊరుకుంటారా? ★

పల్లెటూరు పార్టీలు

(8-వ పేజీ తరువాయి)

పేడి. నీకు రోజులు దగ్గరపడినయ్యిరా. (మీసం త్రిప్పుతూ) వీడెవడో తెలుసా మీ దొంగలపాలిటి రంగడు.

సు: అనవసరంగా మాట్లాడితే మర్యాద దక్కదు, జాగ్రత్త.

రం: యేమిట్రా గాడిదకొడకా నీవల్లయేది... (పలుగుతో సుబ్బయ్య తలపై కొట్టును. సుబ్బయ్య అమ్మో అంటూ కూలబడిపోవును. తలపగిలి రక్తం కారుచుండును. రంగడు పారిపోవును. సుబ్బయ్య కేకవిని శాంతమ్మ ఆత్రంగా యేడ్చుచూ ప్రవేశించును.)

శాం: (యేడుస్తూ) వాడిచేతులు విరిగిపోను. యేమొచ్చిందో వాడికిపోయేకాలం. అన్యాయంగా తలపగలగొట్టాడుగదా: యెంతఅన్యాయమండీను (నాలుగువైపుల నుండి పదిమంది పోగవుతారు. వారిలో నారాయణకూడా వుంటాడు. శాంతమ్మ నారాయణను చూచి)

శాం: చూశారా, మీరంతా వుండగానే యెంతఅన్యాయం జరిగిందో.

నా: ఎవడావాడు?

శాం: రంగడట. వాడికిరసెప్పుడు దేవుడు పగలగొడతాడో వాణ్నెప్పుడు వల్లకాటికి కట్టికెళ్తారో...

నా: యెంతపగవుంటేమటుకు, యింత దారుణమా?

శాం: వొక్కర్ని వొక్కమాట అనేవారా, ఆడేవారా? అన్యాయంగా యిట్లా చావగొడుతుంటే మాన్తూవూరుకోవలసిందేనా?

రా: యేమిట్రాయిది (అంటూవస్తాడు)

శాం: (రామయ్యనుచూచి బిగ్గరగా యేడుస్తూ) ఆ రంగడు యెంతపనిచేశాడో చూడు బాబాయ్.

రా: ఆరివెధవ, యేం పోయేకాలమొచ్చింది రావాడికి.

శాం: యిక వేం యీవూళ్ళో బ్రతకలేం బాబాయ్.

రా: భయపడబోకమ్మా, వాడిసంగతి నే తెలుసుకుంటాగా?

నా: వడిబజార్లో పిలిపించక వొదిలిపెడతామా, వాడిని.

శాం: ఇక మూస్కు తల్లైనా, తండ్రైనా మీరే.

రా: నేనుపట్టివమ్మా, వాడి తిక్క కొదిలిపోతుంది.

నా: కోర్టుద్వారా శిక్షవేయించటమే మంచిది. ఇకమళ్ళీ రెండోనాటికి చెయ్యి చేసుకోలేడనుకో.

శాం: ఆడదాన్ని నావల్లేమవుతుంది. యీ భారమంతా మీదే. (యెవర్నూమాట్లాడరు)

శాం: (రామయ్యనుచూచి) యేం, బాబాయ్! నాకేం న్యాయం కలిగించరా. మాబోటివాళ్ళ గతి యింతేనా?

రా: నేనసలు యిటువంటి విషయాల్లో వూరుకోనేవాడినికాదు. కాని యిప్పుడు యలక్షన్ రోజులవటంమూలాన బలేచిక్కొచ్చింది. యీ రంగడి బంధువులంతా నాకే వోటేస్తామని మాటిచ్చారు. యిప్పుడు వీడివిషయంలో జోక్యం చేసుకుంటే యెట్లాగా అని తటపటాయిస్తున్నా.

శాం: (నారాయణవంక చూచి) మీరైనా దయతలచరా?

నా: అసలీ రంగడు నావార్డువాడే. వాళ్ళ బంధువుల వోట్లన్నీ పట్టిబట్టి నాకిప్పిస్తున్నాడు. అయినప్పుడు అనవసరంగా జోక్యంచేసుకుని, అవకాశాన్ని పాడుచేసుకుంటం యెట్లా కుదురుతుంది.

శాం: కలుగురి! చెప్పగలిగినవాళ్లు మీరే అట్లాఅంటే యిక మాగతియేంగాను? (యింతలో సుబ్బయ్య కళ్లుతెరచి మంచినీటికిగాను, నోటివద్ద చెయ్యిపెడతాడు.)

శాం: మంచినీళ్లు, మంచినీళ్లు, కాసిని తెచ్చిపెట్టండిబాబు (అక్కడున్నవారిలో వొకరు పరుగెత్తుకొనివెళ్ళి నీళ్లుతెస్తాడు. శాంతమ్మ అందుకుని నెమ్మదిగా నోట్లోపోస్తుంది. చల్లగా వొక్క గుటక మింగుతాడు.)

శాం: (యేడుస్తూ) అదుగో రామయ్య బాబాయి, నారాయణగారు మనల్ని నీట ముంచుతారో పాలముంచుతారో అడుగు! (సుబ్బయ్య చేతులెత్తి నమస్కారం చేస్తాడు. తిరిగి కళ్లుమూతలుపడిపోతై.)

శాం: న్యాయాన్ని ఆలోచించండి బాబు. పార్టీలకంటె న్యాయం ఎక్కువైందికాదా నాయనా?

రా: న్యాయం, ఆలోచించేచెప్పాము.

శాం: యిదేనా, న్యాయం

నా: యెందుకుకాదు. మేమూ వుభయుల్ని సమానంగానే చూడదలిచాము.

రా: అంతే మీరెంతన్యాయం ఆలోచించారో మేమూఅంతే ఆలోచించాము. (అంటూ వెళ్లిపోతారు)

శాం: అహాహా, యేమిఖర్మం. (గ్రామపెద్దలు. తిక్కిప్పిలతో గొంతులుకోయ్యటమే మీ న్యాయపరిపాలన. అబ్బా, యెంతఘోరం, యెంతఘోరం (అంటూ వొరిగిపోవును.) ★

స్వీకారం

జాజిమల్లి

నవల; రచయిత: శ్రీ అడివిబాపిరాజు; 'ఆంధ్రమహిళ' ప్రచురణలు; దొరికే చోటు: ఆంధ్రమహిళ కార్యాలయము. 14, ద్వారక, మైలాపూరు, మదరాసు-4; వెల 1-8-0

గెలుపు నీదే:

నాటకం; కర్త; కె ఎల్. నరసింహారావు; వెల 1-0-0; దొరికే చోటు: సంగీతసమితి [illegible], హైదరాబాదు.

సాధన

మద్రాసు ప్రభుత్వ స్త్రీజనాభ్యుదయ శాఖవారిచే ప్రచురింపబడుతున్న సౌభాగ్య పత్రిక వార్షికసంచిక జనవరినెలలో వెలువడినది; విడివెల 0-8-0 చక్కని కథలు, వ్యాసాలున్నాయి

Edited, Printed & Published by S. Sambhu Prasad at the Andhra Patrika Press, 7, Thambu Chetty St.. Mad s.